

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesca care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu osemplariu costa 10 cr.

Locuint'a Redactorului:
si
Cancelari'a Redactiunii:
e in
Strat'a Murariloru Nr. 13.

Articolile nefrancate nu se voru
trimite decatu numai de la corespun-
denti regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pest'a, 24 aprilie, 1868.

Tendintile guvernului unghurescu de a mo-
difica tote libertatile in favorulu elementulu domi-
natoru si de a sugruma tote derepturile celorlalte
natiunitati, ni se areta, pre di ce merge, totu in mai
mare chiaritate. Cuvintele ministrului presiedinte,
prese in siedinti'a dietale de la 4 l. c.: „ca guver-
nulu actualu va procede cu tota asprimea si nu va
concede ca se se agiteze pre fatia contra constituti-
unii si a integritatii tierci“, respicate in dieta dupa cu-
rentarea unui deputatu romanu, atunci candu se scie
ca pres'a romana nu agiteza contra nimenui, ci pretinde
numai derepturile natiunii romane, — nu potu inse-
na alta de catu ca guvernulu ne spune in termini
clari, ceea ce de altmintrea scieam si pana acum'a,
el u va intrebuinta tote mediulocele ce-i stau spre
dispusetiune, pentru a sufoca graiulu natiunii nostre,
pentru a ne amuti, pentru a stinge totu ce nu este
inonimu cu: unghuru, natiune unghuresca, pa-
mentu unghurescu, drepturi unghuresci, constitutiune
unghuresca, pamentu unghurescu, aeru unghurescu etc.
de unghuresci. Cumca cuvintele citate ale ministru-
lu presiedinte intr' adeveru avemu se le intie-
gemu asi precum le esplicaramu, ne argumen-
ta si ministrulu interneloru d. Wenheim, care re-
punde de una d'ile unci deputatiuni serbesci ca „cu
ceasdale numai una natiune esiste in Ungari'a cea
magiara, si cui nu-i place se se tiena de acesta na-
tiune, placa emigreze.“ Intrebamu acum pre tota ani-
ta romanesca, ca o declaratiune atatu de ordiena ca
pesta nu-i este de ajunsu, ca se veda ce pote ascepta
la guvernulu unghurescu, ce se dice constitutiunali?
reptu au domni situatiunei momentane. Intr' a-le-
garu numai una natiune este asta-di in Ungari'a, nu
mai elementulu unghurescu, minoritatea locuitoriloru
tierci este, care se bucura de drepturi si libertati, era
majoritatea precumpenitoria a tierci, celelalte na-
tiuni suntu supuse acelu elementu, acelei minoritati,
suntu nendreptatite, neconsiderate, ca si candu n'ar'
esiste. Intr'ace'a nu ne-am capetatu esistinti'a de la
unghuri, nici nu vomu concede se ni-o denege, cu
statu mai putienu vomu suferi se ne dechiare de straini
in patri'anostra. Nu, pentru ca am castigatu pamentulu
care-lu locuimu, cu sangele, l'am aperatu de seculu
cu sangele si cu averea nostra si avemu buna spe-
rantia, ca drepturile avute si castigate cu aceste sa-
crificie nu voru remane multu tempu in manile ce-
loru ce le-au usurpatu.

Siedintiele dietei unghuresci incepu a fi mai inte-
resante. In siedinti'a de asta-di dep. Rannicher (sasu
d'in Trania) presinta una petitiune d'in Sighisior'a,
care se plange pentru delaturarea comesului alesu pre
victia. Rannicher cere a se considera si petitiunea
acesta in legatura cu celelalte trei petitiuni ce sus-
tenuse mai inainte. Abi sediulu inse si eca se scola
dep. Fabricius (d'in Sighisior'a) si susterne o contra-
petitiune a „majoritatii liberale (!) a Sighisioreni-
loru,“ cari se dechiara prea multimiti cu procede-
rea ministeriului unghurescu descoperindu-si tota in-
crederea. Nu scimu ce va fi cugetandu dlu Rannicher
cantandu la d. Fabricius, cum se chinuesce maltra-
tandu limb'a unghuresca, ca se laude guvernulu si le-
gile d'in 1848. — atatu inse scimu, ca daca toti
mandatarii „sasisioriloru“ (Jungsachsen) si voru sci
representa si apera parerile ca d. Fabricius, — apoi
au gatatu-o. Onorea aplauseloru, cu cari majoritatea
guvernamentale a urmaritu franturele de cuvinte a
le numitului deputatu, am schimbato totdeun'a prea
bucurosi cu risetele si sgomotulu, cu care intempina
ace'a-si majoritate pre acei-a d'intre deputatii natiu-
nitatiloru, cari stau neclatiti pre terenulu drepturi-
loru natiunii loru.

Dupa acestu incidinte veni la pertratate proieptulu de lege in caus'a greco-orientaliloru. Ministru-
lu culteloru Etvesiu si-motiva proieptulu intr' o
vorbire mai lunga. Precum amintisem cu alta oca-
siune, numitului ministru facuse unu amendamentu
la acestu proieptu in favorulu greciloru, si asi se
escâ intrebaria: ca ore se tramita acesta modificare
mai antâiu la sectiuni seu se se desbata deodata cu
proieptulu. Au vorbitu mai multi pro si contra, si a
trebitu mai bine de 1/2 de ora numai pentru a se
otari: cum se se puna intrebaria? In urma se decise
a se pertrata proieptulu cu adausu cu totu. Dupa
cate-va vorbiri desbaterca generala se inchiaia
si se procese la desbaterca speciale. Aci se incinse o
disputa lunga, indata la titlulu proieptului. Brano-
vatzki pretinse a se adauge si cuventulu „ortodosu,“
si pentru acestu cuventu decurse desbaterca pana
pre la 2 ore, candu se inchiaia primindu-se titlulu
proieptului neschimbatu.

D'in strainetate mai insemnamu, pre langa cele
impertesite mai la vale, ca pre candu Angli'a se
lupta cu compunerea conflictului internu, ce se esca
intre guvernulu si parlamentulu, Franci'a si-continua in-
armarile. Scirile de pace, cu cari se mai sileseu foi-
ele oficiali si semioficiali se amagesca publiculu, si-
pierdu totu mai tare insemnatarea si tote semnele
prevestesce una sguditura cumplita, a le carei ur-
mari anevoc le pote prevedè minte omenesca.

Dieta Ungariei.

Siedinti'a casei deputatiloru d'in 4 maiu
la 10 ore a. m.

Presiedinte C. Szentivanyi, notariu L. Horvath.
D'intre ministri au fostu de fatia: Andrássy, Lónyay,
Wenheim, Eötvös si Gorove.

Cetindu-se procesulu verbale d'in sied. tr. se au-
tentia. — Presiedintele presenteza literale creden-
tiali a le lui T. Póchy, deputatu alesu in cerculu
aleg. Szikszó in cottulu Abauj. C. Degenfeld cere
concediu; — i se dá. Se presenteza scrisorile sosite la
presiediu.

Dup' aceste c. I. Andrássy pune pre mes'a
dietei legea santiunata despre infiintarea camerei
comerciali si industriali. Notariulu cetesce legea san-
tiunata si estu modu s'a publicatu.

Fr. Deacu presinta o rogare, in carea cetatea
Pest'a petitiuneza, ca instrumintele de feru ce se
aduc d'in strainetate pentru apaductulu numitei ce-
tati, se fia scutite de vama. Rogarea se transpune la
comisiunea petitiunaria.

Ministrulu Wenheim raspunde, precum am
amintitu in nrulu tr., in numele intregulu ministeriu
la interelatiunea lui Cichi facuta in privinti'a de-
solvarei prin brachiu a clubulu democraticu d'in
Pest'a.

I. Gull deputatulu d'in Sighisior'a (Trni'a) in-
terpeleza pre ministeriu in privinti'a despusetiuniloru
ce se urmeza in Transilvani'a fatia cu pres'a. E lu-
cru sciutu dice dep. interpelatoriu, ca in Transilva-
ni'a si pana asta-di sunt in vigore legile de presa d'in
tempulu lui Bach; si domni pusetiunii nu intardia a
aplica cu tota rigorea censur'a preventiva, admoni-
tiunile, confiscarile prevediute in legea de presa a lui
Bach; pentru motivarea aserteloru sale dá cetire unei
admonitiuni, ce a capetatu redactiunea diurnalului
„Herm. Ztg“ de la primariulu cetatii Sabiului, care
acusa numita redactiune cu tendintie anticonstitu-
tionali. E informatu si despre aceea, ca in Transilva-
ni'a si adi domnesce censur'a preventiva. Aceste-su
motivele, d'in cari face urmatori'a interelatiune:
Fiindu ca mai multe diurnale se vaeta neincetatu,
cumca diuaristic'a d'in Transilvani'a este restrinsa
intr' unu modu necuviintiosu — pune urmatoriile
intrebâri ministriloru de interne si justitia: 1. Sciu
ministrii, ca in Transilvani'a cu deosebire diuaristi-
c'a si anume foiele politice germane d'in Sabiu sunt
espuse amenintariloru si admonitiuniloru organeloru
guvernului si ca domnesce censur'a preventiva? 2.
Facutu s'au despusetiuni seu daca nu, are guvernulu

de cugetu a face numai decatu, ca regulamentul de
presa se se aplica in sensu constitutiunale si liberale
fatia cu tote foiele fara deosebire, ca se nu se mai
practiseze admonitiunile si urmârele admonitiuniloru,
si ca se nu se mai aplica censur'a preventiva?

Fr. Deacu e de parerea, ca prin deslucirea ce
va dá ministeriulu, reulu nu va fi vindecatu; dore-
sce imbunatatire mai radicale; intrebâ nu s'ar pote
introduce si in Trni'a pres'a libera? Pres'a libera e
postulatulu primu si celu mai de lipsa alu libertatii;
starea abnormala, ce esiste adi in Trni'a, nu se pote
sustienè pana ce se va decide cestiunea Uniunii etc.
Deci propune, ca diet'a se provoce pre ministeriu, ca
se asterna unu proieptu: cum s'ar pote introduce li-
bertatea de presa si in Transilvani'a? (Aprobare.)

I. Andrássy dice, ca si pana ce va raspunde
ministerulu de justitia, voiesce a dechiara, ca guvernulu
punendu man'a pre frenele guvernarii Trniei s'a ingri-
gitu a face reformari si in privinti'a preseii, dar d'in cau-
sa multmei lucrâriloru s'au intardiatu. Dupa ce inse
legea despre Uniune va recere mai lungu tempu, cu
invoirea casei guvernulu e gat'a a propune deosebitu
unu proieptu de lege referitoriu la pres'a d'in
Trni'a.

L. Berzenczey postesce ca se se edica, ca
nu se va face lege de presa deosebita pentru Trni'a,
ci se va introduce si acolo legea de presa d'in Un-
gari'a.

V. Babesiu a vorbitu cam urmatoriile: Reu-
lu nu e in legea de presa, ci in aplicarea ei; in tem-
pulu lui Belcredi inca a existatu in Transilvani'a
totu aceea lege de presa, ce esiste asta-di, si totu-si
nu erau atunci neci admonitiuni, neci censura pre-
ventiva, neci procese de presa. Dar' asta-di se aplica
totu aceea-si lege cu o rigore, ce domnia numai anno
Bach si Smerling.

I. Andrássy: Deput. Babesiu vede eroarea in
aplicarea legiloru; in asta priviuntia nu potu consinti
cu elu. Altu-cum guvernulu va procede si de acum
cu rigore; ca-ci daca dlu Babesiu se provoaca la gu-
vernele lui Bach, Schmerling si Belcredi, cari au
concesu a agita in contra integritatii tierci si in con-
tra legiloru sustatorie, — „guvernulu actualu
constitutiunale — potu asecura pre dlu de-
putatu — nu va concede, ca se se agiteze
pre fatia in contra constitutiunii si in-
tegritatii tierci.“ (Aprobare sgomotose).

Apoi trecundu-se la ordinea dilei P. Chirali ra-
poteza in caus'a celei ferate de Fiume. Raportulu se
va tipari si se va pune la ordinea dilei.

In siedinti'a viitoria (6 maiu) va fi la ordinea
dilei proieptulu de lege pentru afacerile basericeii gr.
orient.

Reproducemu d'in „Vaterland“, organulu aristocra-
tiei transilvane, esentia unui articlu de fundu, inti-
tulatu „consotiulu transilvanu“, dreptu dovada, ca
procedur'a aristocratiei magiariloru e desavunata cate-
gorice de colegii loru transilvane:

„Domni magiari — ei sunt nascuti cavaleri. Dupa o
lunga apesare le suride sortea si acum traescu fara grige de
adi pe mane, nu cugeta la trecutu si inca mai putienu la vii-
toriu. Ei joa, salta, jubileza — pe rip'a vulcanului, de-asu-
pra unei mine de prau. — Totu omulu a concesu magiariloru
drepturile si reabilitarea drepturiloru lor; noue ne-au facu-
tubcuria nespusa acea reabilitare. Antâia-si data de multi,
multi ani resuflaramu liberu si d'in adencimea inimii. — Da,
acum Austri'a era salvata! Se ne fimu insielatu noi?“

Se pote. Sunt nature, cari sciu suferi tota nenorocirea
cu paciintia esemplaria, cu noroculu inse nu se potu ferici.
Tota lovitur'a noua a sortii pare a-i face d'in ce in ce mai
tari; de cate ori i-strimtoresce o lipsa noua, spiritulu floru
totu-de un'a descopere fontane noue de mediu-loce; nu le
pasa de nici una nedreptate. Puneti-i in catusie, ei remanu li-
beri; puneti peciorulu pe cerbicea loru, si in pulbere ei sunt
totu cavaleri. — Dar schimbati sceneri'a! Dati totu
aceloru nature putere si autoritate, si ei nu voru sci,
ce se face cu ele. — Cu ambitiunea si nebuniile loru perdu
tempulu celu pretiosu. — Ei, cari nu voiau a sierbi, nu sciu
nici a domni. D'in apesati se facu apesatori. Po cei ce i-amu
admiratu in dilele calamitatii loru — in dilele splendorei loru
le damu dosulu cu dispretiu. Astu-feliu de omeni erau ca-
valerii Angliei in secululu alu siette-spre-diecele; astu-feliu
de omeni sunt inca astadi in multe tiere remasitiele nobilime

vechie. Respectivori, pana ce d'cu ba devinu demni de dc spreituu, candu o vorb'a a dice Da, si inca la tempulu seu.

Ce erau Stuartii, cavalerii englesi in seclulu XVII, aceea se fia magiarii, ca natiune in seclulu alu XIX?

S'a disu de multe ori, ca magiarii sunt o rasa, ce decade, apune, more. Era mare odata acest'a rasa, — d'in marimea ei de atunci a ramasu numai foduli'a si egoismulu. Pentru problemele positive ale unui poporu de cultura in tempulu celu nou, ei nu se potu intrebuintia. Asi vorbiu neamicii loru. Noi, amicii loru, eramu de alta parere, si amu contradiisu acoloru-a. Poporulu, care a luptatu o lupta ca acest'a, de doue dieci de ani, poporulu, care a luptatu o lupta gloriosa, poporulu acest'a diceamu noi, are inca unu viitoriu mare. — Dati-le spatiu si tempu, si ei voru areta, ce potu. — Puneti-naintea unei probleme, demne de d'insii, si ei voru deslega-o in modu splendidu. Ei voru evita smintele altoru-a, nenorocirea. — Ei voru purisa gresielele loru d'in 1848, si in sborulu victoriei voru inainta de cararea, ce le-a presemnatu-o prevedinti'a. Asi vorbiu noi. Dar astadi? D'in di in di cresce in noi temerea, ca neamicii magiiloru au judecatu despre ei, desi mai aspru, dar totusi mai nimeritu, de catu noi, binevoitorii loru amici.

D'in diu'a, candu au luat magiarii frulu in mana, s'ar fi potutu face multu spre binele Ungariei, spre salutea Austriei. Nu s'a facutu nimicu. D'in contra s'a cumulat o sarcina mare de detorie morale, sacin'a de detoriile morale ale Ungariei. Ei au grigitu numai de sine, si acest'a e culp'a cea mai mare, ce o pote comite o natiune. — Natiunea, care face de aceste, porta pre frunte semnul lui Cainu, e stersa d'in cartea coloru vii. Nu vomu numeru gresielele, un'a cate un'a. Ungaria se pote intorco inca, si atunci noi amu fi aplocati a uitu. O pusetiune mare, enorma inse, trebuie se li-o tienemu naintea ochiloru; toamai la acest'a nu le pre place loru a eugeta, pe cundu noi la cele lalte pusetiuni mai ca ne-amu ineredo consciintei loru.

Pentru ca se pota dispune si domni dupa placere in cas'a propria, Ungaria a ruptu legatur'a cu noi. Noi tacemu, suntemu muti, dar nu suntemu orbi. Afara de aceea, inse in cas'a nostra propria ni s'a pusu unu maestru, unu micu despotu, care ne tiranizeza cu ajutorulu magiiloru. De multu amu fi gatatu-o noi cu acel'a, inse ajutorulu magiiloru, autoritatea magiiloru, intriga magiiloru tiene pumnulu celu de feru pe cerbicea nostra. Ungaria dar' ne incateneza, ceea ce face maestrulu nostru, Ungaria o face. — Pentru tote frivolitatile si crimele, ce se comitu in Cislaiani'a, Ungaria e respundietoria.

Pentru tote peccatele trecute, presinte, si viitorie, fia fatia cu baserica, cu imperatulu seu imperiulu, fia fatia cu regatele si tiererele, cu soirurile, si natiunile, pentru tote peccatele, dela celu maimare pan' la celu mai micu, [pentru tote e respundietoria Ungaria naintea lumii intrega. Pentru tempulu celu protiosu, ce se perde, pentru frumosele ocazioni, ce trecu fara de a fi intrebuintate, pentru rescota, ce se prepara in ascunsu, pentru tradarea in manele contrariulu naturalu, in manele barbatulu liberalu — nationalu „de sange si feru,” pentru tote faptele si intrelassarile — Ungaria trebuie se ne respunda odata noue si monarciei. Nu preste ast'a seu ce-alalta partida, preste tote partidele d'in Ungaria, preste tote clasele, preste totu omulu, care aru fi potutu ajuta si n'a ajutat, preste ei preste toti, de susu pana josu, preste natiunea intrega — vina sangele nevinovatu! Nu ne vomu apuca noi de instrumentulu miserabilu, pe acest'a lu-vomu arunca cu dispretiu intr'unu cotu seu lu-vomu frange: Je autorulu intelectualu, pre rezervistulu moralu lu-vomu trage la respundere. Consotiulu „translaitanu” pote solvi, se va dice odata, solvesca dara; pentru ce s'a facutu „consotiu”!

Si noi?

De amu ajungo odata acolo, er ni-ar fi manele legate, ca prin anii de la 1850 incoce. Nu va fi vin'a nostra. A cui va fi dara vin'a? Acelui-a care ni-a legatu manele.“

S. Coron'a Ungariei e d'in ereditate roman*).

Rom'a dara n'a fostu mai multu nici „eterna” nici „domn'a lumii”; nu e deci mirare, ca Constantinu, ca si d'in seninu, asi diceundu fara vatemare de de sufletu, i-infige o rana de morte, decretandu mutarea scaunulu imperatiei la strintorea Traciei. In analele Republicei e insemnatu cumca poporulu, fiindu-i devastata cetatea prin Gali a voitu a trece cu locuinti'a in Veji, apelandu unu singuru Camilu la Ioue statoriulu, la Marte; si poporulu a statu loculu; ma d'in contra Veji a trebuitu se se mute la Rom'a cu „Dina” sa cu totu, la unu simplu apelu alu Augurulu „Visne Iuno Romam ire? Volo; e, dar' au moritu Camilii!

Constantinu, ca mai nainte Diocletianu, (in Nicomedia) si-a fostu propusu a stramuta metropola lumii de ceea lature a bosforulu, in Asi'a anteriora la Iiu, cuibulu Troianiloru, mai apoi la Sigeu, apoi la Calcedonu; decatu totu-si in urma a invinsu avantajurile Bizantiulu.

La anulu Romei 1083. si d. Cr. 330 intr'o diu'a solemna, apusulu se muta la resaritu; Imperatulu cu famili'a sa, guvernulu intregu, adeca 7 ministri in frunte cu prefectulu pretoriulu, notabili

*) A se vedu nr. Fed. 61 si 62.

Romei, consului, cestorii, patricii titularii, nobilimea inalta, mii si mii de cetatieni, unii d'in interesu, parte constrinsi se imbarca de la Brundisium, de la Adriatica prin marca Ionica Egeica, Elepontu, Propontidea, si desbarca la strintorea Traciei.

Aici pre ruinele Bizantiulu, care cu pucinu mai nainte se surupase de totu prin legiunile lui Galienu (Byzantium vero a Severo Pertinace in bello contra Pescenium Nigrum, post triennalem obsidionem fere totum eversum fuerat: deinde instauratum. Gallieni milites sic deleverant ut nullus ex antiquis permaneret incola. Vedi Christoph. Pezelii Theol. D. Mellifici Historici Pars II. pag. 263), asup'a ruineloru adapate cu sange d'in seculu in seculu, se dedica una noua cetate; inse in loculu lui Ioue Capitolinulu, si in loculu belicosulu Marte, primese de patronu o femeia blanda, pre Maria Virginea. Se dedica temple, (se pune fundamentulu S. Sofia), palatiuri, amphiteatre, si totu felulu de edificiu dupa norm'a coloru d'in Rom'a vechia — pentru dragulu coloru cu sveniri de la loculu natalu — cu o pompa nespusa. Cetatea cu porturile sale primese noue intariri; si se numesce Rom'a noua (era-si pentru dragulu romaniloru migrati.) Numirea acest'a inse cu tote ca s'a santionatu prin lege, curendu s'a schimbatu prin lingusitori in Constantiana, Constantinopolis.

Rom'a noua inse, fiasra Romei vechie, prin marirea sa, ca a unei-a „phoenice” ce sesatura d'in sangele seu, a intunecatu marirea Romei antice, — ca si orecaudu Tirulu pre Sidoniu, si Cartagen'a pre Tiru, — ma a lanceditu spiritulu si poterile nationali, — ce au mai intrecutu — ale apusulu intregu. Celu care a simtitu in vietia aprindendu-se o schintes in peptulu seu la o simpla ruina, la o stanca gola, la o campia desiarta, ce o scie impreunata cu marirea trecutulu, acelu-a va fi cumpenindu mai bine ce insemna Capitolulu Romei, Campulu lui Marte, Forulu, Columu'a lui Traianu s. c. I. a fire tote aceste parasite, de imperatu, si de faptorii mai de frunte ai imperiulu. Caci cu curtea imperatesca, cu guvernulu, si cu familiile mai stralucite se muta tesaurulu, artile, sciintiele, si astfel se ucide precumpenirea, sentiulu ambitiunei nationali; se taia nervulu vitale alu comerciulu, precum a insemnatu si istoricii de renume: Haec transitio Imperii in novam Romam (quae tamen ut Constantinopolis diceretur, usus obtinuit) magnam Imperio mutationem fecit, qua Italiae, et totius Occidentis status plurimum languefactus est; si Hieronimu mai adange cum ca stracurendu-se mai tote ornamentele Asiei, Europei si Africei la Bizantiu, cetatile cele-alte s'au desiertatu, ca se se infrumsetieze Rom'a noua: Constantinum nudasse urbes, ut Constantinopolin ornaret.

Acum, care are, de si pucina, cunoscintia a istoriei profane si basericesci, si va fi facuudu consideratiuni si combinatiuni paralele intre evinemintele ulterioare politice si religunari in Rom'a vechia si in Rom'a noua, va deveni la a ceea convigere firma, cumca de la anulu 330. d. Cr. de la stramutarea imperiulu de la apusu la resaritu, se dateza desbinarea formala politica a orientulu de occidentu*), care a si urmatu indatu cu morte lu Teodosiu; se dateza imparechiarea basericeii, in orientale si Occidentale, urmata formalmente mai tardiu.

Tote poporele incepundu de la lini'a despartitoria, (cum am dice mai simplu, d'in drept'a Istrulu, — mai in susu cu ce-va de la desiertarea Oltulu — intindendu a lini'a intre ambele Mesii, pre langa Tracia si Macedonia, pre la terminii Epirulu preste Dyrrhachium intre marea adriatica si Ionica pana preste Marea Mediterana, la terminii estremi (apuseni) ai Egiptulu, si considerandu de la Dunarea in feriora (standu cu faci'a spre Media-di) totu contingentulu Europei si Africei, ce cade spre man'a drepta, au intregitu politice si basericesce apusulu; era provinciile d'in stanga d'in Europ'a pana la Chersonesu (Crimia), d'in Asi'a pana la Tigru si Eufrate, si d'in Africa Egiptulu si Libia, — fecera contingentulu politicu, si in scurtu si basericescu alu Orientulu), diceamu tote, pentru ca atunci altele nu figurau in lume — precum vedura in partea drepta in contingentulu imperatiei apusene, ori de a stanga la orientu, ma dupa cum s'au si colonisatu mai tardiu cu migratiunea poporeloru, — s'au initiatu, si s'au grupatu atatu religunarminte, catu si politice sub vulturu Romanu. Si, lucru de minune, „emblem'a” Romei si a imperiulu a avutu doue capete; (de aici panger'a cesariale a Austriei, si Rusiei) unulu meitu pentru de a ocroti „resaritul” era celu-alaltu pentru de a vigila asupra apusulu;

*) Lini'a de la versatur'a Nestulu intusa catra influ-sulu Escamulu despartia dieces'a Traciei de a Daciei (lui Aurelianu), precum lini'a de la gur'a Drilulu, dusa catra influ-sulu Drinulu in Savu, despartia dieces'a Iliriculu, de prefectura Iliriculu, si mai in urma acest'a lini'a, prelungita pre meridianulu 37 pana la Sirtea mare in Africa, forma despartirea intre imperiulu orientalu si occidentalu. Vedi A. Trebon. Laurianu Ist. Rom. pag. 113.

cestu-a cu scaunulu in Rom'a vechia, celu-cuibulu in Rom'a noua.

Baserica lui Cristu, — care in cei trei seculi mari, suferise mai multu proba divinitatei sale persecutiunile cele amare, — numai sub Constantinu a inceputu a se organiza formalmente. Si, dupa tur'a lucrulu, organizatiunea religunaria, s'a formatu organizatiunei politice; adeca metropola cercuitulu cutarei-a prefecture, (erau 4) diecese (13) si provincia (cu numeru 116) politice romane, fostu totu-odata desemnata de scaunu patriarcalu arceiepiscopescu, si mitropolitanu basericescu, cu risdictiunea exercinda in ambitulu departamentelor respective. De catu Rom'a „eterna”, „domn'a lumii” se considera de capu politicu alu tuturoru prefectorulu, diecesceloru si provincieloru, deci naturalu, si episcopulu Romei — s'a consideratu spiritualu, ca si capu alu intregi bisericii a lui Cristu cu ptulu primipalii apostoloru Petru cu Paulu au fostu mari politici — nu scimu — intielegemu numai Petru, ca-cu Paulu a fostu numai discipulu adoptiv — nu cumva a luat instructiune in acesta prentia de la magistrulu loru Cristu; seu nu e comnatiune temeraria, a parasi Palestin'a si Siria, la nulu crestinatatei, si a se intemeia cu scaunulu Rom'a cea superba, care a sfarimatu coronele pantulu, si a miscatu inca si pre „Dieii gintiloru ca si conglomerate in „Panteonulu” seu, seu, ce vorbim d'aca chiaru Rom'a a pregatitu calea civilizatiunii calea crestinismulu, pentru lumea intrega, eluptandu dreptulu celu mai eclatantu alu poporeloru „dupa ptulu internatiunалу.”

Poporele lumii antice, preste totu considerate victiuitu in o epoca crasa de ignorantia, nelerintia si isolatiune. A preda si'a ucide prumutatu totu ce a fostu strainu, era vrate nationala, chiaru poporulu celu alesu iudeu, (altcum celu mai netolerantu, mai isolatu in lume prin urmare celu mai oliosu si pana asta-di), ocrotitu sub regimulu teocraticu avu scrisu ca de visa in codicic nationalu: dinte pentru dinte Astfelu comerciulu poporeloru atatu pre contienu, catu si pre mare era impreunatu d'in tote partile, pericle de victia si se intreprindea si escuta cu marmata; nu ca si ali, candu trecemu sburandu si migandu preste tier'a si hotare straine, inarmati cu multu cu unu ploariu. Deci la atari popore feroce, lafi spiritulu blandetieloru religunariu si civilizariu sub semnalulu crucii: „iubesc si pre frumicii tei”, ar' fi fostu lucru aproape cu nepotint d'aca nu cumva celu mai antaiu poporu int poporele lumii, — fia fostu pre o cale ascusa a prevedintiei, ori si numai dupa legea continuitatei lucrurilor, dupa o lupta crunta de siepte seculi, incinsa cu lumea vechia intrega (cu poporele Africeii frunte cu domn'a mariloru Cartagen'a superba Amilcarii si Anibalii sei cei mari, cu poporele asiatic, in frunte cu Antiochii si Mitridatii nedumeriti, cu tote poporele Europei de preste Rinu si Dunaru — nu aru fi fostu derimatu murii despartituri, murii chinesi, redicati pana in nori de a despartu poporu de poporu; supunendu sub scepterulu Romei tote provinciile lumii cunoscute, ca asi pre temporele imperatulu Augustu, candu s'a nascutu Mesii se se inchida baserica lui Ianu, si poporele impate, se schimbe armele cu aratru, era apoi martidiu invetiacei lui Cristu, ca individi si cetate ai acelu-a-si imperiu Romanu, se pota propaga la mari pedece religunea cea noua crestinesca de la Efrate si Etiopia, pana de parte la m.-nopte si apusu, a chiaru si in Rom'a, unde de nu ar' fi fostu libertate de principie de vorba, si de scrisu (adi de pariu) in dar s'ar fi opintitu apostolulu San-Petru San-Paulu cu vorb'a si cu epistole (Vedi faptele apostoloru) a intemeia comuna crestina, s'au cu unuventu, d'aca dreptulu internatiunалу alu poporeloru nu si-ar fi fostu eluptatu garantia, sub firm'a nume lu romanu, atunci apostoli cadiendu in manile pediviloru, ori paganiloru, in dar' aru fi apelatu la cesariulu; e dar' si almintrea inca a cadiutu vintima paganiloru! cadiutu! inse, numai atunci, candu dupa mai multe batai si inchisori, acum semena seminti'a neperitoria a credintiei lui Mesii, inca intru inimile cele inpetrite ale idololatriilor.

(Va urma.)

Transilvani'a.

Copiele Plenipotintieloru,

alaturate la petitiunea Romaniloru transilvani, sustinuta Maiestatei Sale imp. reg. in 30. dec. 1866.

(Urmare)

XIX. Plenipotintia.

Data in Valea Sasulu 8 octobre 1866.

Suscrisi: Ioane Copacianu, m. p. v-protopopu gr. c. al tracteloru Alicusiu si Siomfalau, Ioane Cergedi, m. p., Ioane Onteanu, m. p. preotu gr. c. in Spelnaca. Zachanu Aldeanu, m. p. parocu in Farau, Ioane Angelu, m. p. par. in Benedic

Ioanu Pocanu, m. p. docinte, Augustinu Decianu, m. p. docinte, Maccimu Ursu, m. p. docinte, Christianu Manu, m. p. par. gr. c. in Gambuti, Grigoriu Adresianu, m. p. parocu gr. c. in Nandrea, Vasile Olariu, m. p. docinte in Gambuti, Andronie Papu, m. p. parocu in Aleciusiu, Grigorie Gerasimu, m. p. parocu gr. c., Alesiu Hosu m. p. parocu gr. c. in Silee-ung. Joanu Luca, m. p. cantor si docente, Joane Orosu, m. p. propr. de pamentu, Alesandru Filipu, m. p. proprietariu, Samuile Ratiu, m. p. proprietariu, J. Gerasimu, m. p. Basiliu Moldovanu, m. p. propr. crucei de argintu cu corona pentru merite, Georgiu Macaveiu, m. p. Josifu de Cupacianu, m. p. Petru Ocosiu, m. p. cancelistu, Joane Popovicu, m. p. Demetriu Papu, m. p. parocu si propr., Joane Papu, m. p. docinte, Joane Popa, m. p. parocu in Cufeliucu, Vasile Popa, m. p. cantoru, Georgie Tempianu, m. p. docinte si cantoru, Vasile Candea, m. p. parocu gr. c. in Ganfalau, Joane Almasianu, m. p. Michaelu Lpu, m. p. parocu gr. c. Siokefay, Teodoru Almasianu, m. p. parocu gr. c. Gavriela Popu, m. p. proprietariu, Ioane Popu proprietariu Gabriel Bogatianu, m. p. parocu gr. c. in Blasielu, Mihale Olteanu, m. p. docinte gr. c. Alesandru Dosia, m. p., propriet. Ioane Crisianu, m. p. parocu, B. Oprea, m. p. teologu gr. or. Jacobu Boiu, m. p. teologu gr. or. Aureliu Ratiu, m. p. parocu gr. c. Georgie Oprea, m. p. parocu gr. or. Joane Oprea, m. p. docinte gr. or. Patriciu Popescu, m. p. docinte si cantoru gr. cat. Joane Mera, m. p. parocu gr. c., Nicolau Circa, m. p. parocu gr. c., Basiliu Stoianu, m. p. parocu gr. c., Mihaila Molnariu, m. p. proprietariu, Isidoru Copaceanu, m. p. parocu gr. orient. Joane Cucuja, m. p. cantoru gr. or., Simionu Popovicu, m. p. cantoru si docinte, Vasile Troianu, m. p. cantoru gr. cat. Gerasimu Mihu, m. p. docinte gr. cat., Andreiu Molnaru, m. p. propr. in Cetatea de Balta, Mihailu Copacianu, m. p. parocu gr. resar. (56.)

XX. Plenipotintia.

Data in Muresiu Santa-Ana 13 octovre 1866. si Osiorheiu 13 octovre 1866.

Suscriși: Iosifu Niulasiu, m. p. parocu si protopopu in M. Osiorheiu Arone Mateiu, m. p. parocu, Demetriu Alesandrescu, m. p. proprietariu, Daniele Manu, m. p. propr. si parocu gr. c. in Bardosiu, Basiliu Danila, m. p. preotu gr. c. Elia Rechita, m. p. propr. si parocu in Samsindu, Ioane Lörinciu, m. p. parocu gr. c. in Culsim, Michaelu Suci, m. p. parocu gr. c. in Minesiu, Ioane Montani, m. p. parocu gr. c. in Madarasulu de campia, Ioane Ocosiu junior, m. p. propr. in Madarasulu de campia, Romanu Alesandru, m. p. proprietariu, Demetriu Florianu, m. p. parocu gr. c. in Bandulu, Ioane Corneliu Codarescu, m. p. propr. in Oroju, Danila Suci a: Harhai, m. p. parocu gr. c. in Uralgiulu secuescu, Vasiliu Viciu, m. p. parocu gr. c. in Niresteu Alesiu Viciu, m. p. cooperatoru in Niresteu, Georgie Muresianu, m. p. parocu gr. c. in Hamien, Teodoru Sierbanu, m. p. parocu in Ny. Karásonfalva, Vasiliu Sierbanu, m. p. parocu in B. Madarasiu, Cădentiu Laslu, m. p. parocu in St. Lona, Ioane Laslu, m. p. cooperatoru si adm. Ioane Muresianu, m. p. parocu gr. c. in Sacedu, Michaelu Tataru, m. p. parocu, Ezechitu Popu, m. p. parocu gr. c. in Erneu, Nicolau Laslu, m. p. parocu in San. Georgiu de Mariste, Basiliu Hosu m. p. cooperat. gr. c. in Mrasolatu, Ioane Murariu m. p. cantoru si docinte in Mrasolatu, Georgie Comisu m. p. cantore si docinte in Suacanu. (28.)

XXI. Plenipotintia.

Data in Ighiu la 24. octovre 1866.

Suscriși: Ioane Moldovanu m. p. parocu gr. c. d'in Ighiu, Ioane Chisbacu m. p. propr. in Ighiu, Ioane Florescu m. p. propr. in Ighiu, Iosifu Angelescu m. p. propr. in Ighiu, Ioane Masimu m. p. parocu gr. res. in Ighiu, Ioane Papu m. p. propr. d'in Ighiu, Nicolau Hada m. p. propr. in Ighiu, Ioanu Liviesiu m. p., Nicolau Bota Popu m. p. posesoru in Siardu, Paulu Mezeiu Buianu m. p. in Siardu, Moise Popa lui Todoru m. p., Nicolau Papu m. p. parocu gr. c. d'in Siardu, Asentiu Severu m. p., Ioane Angelu m. p. propr. in Cricau, Grigoriu Mezeiu m. p. propr. in Cricau, Petru Trutia m. p. parocu in Cricau, Petru Jomoleanu m. p. docinte, Ioanu Seicanu m. p. docinte in Cricau, Iacobu Angelu m. p. cantoru in Cricau, Stefanu Munteanu m. p. judele com., Nichita Crisianu m. p. parocu in Cricau, Nicolau Nestoru m. p. poss. in Bucerdia vinosa, Michailu de Popu m. p. parocu in Bucerdia, Ladisla Popu m. p. proprietariu in Bucerdia, Nicolau Giurea m. p. parocu gr. cat. in Bucerdia vinosa, Iacobu de Papu m. p. propr. in Bucerdia vinosa. (26)

XXII. Plenipotintia.

Data in Gherla a. 1867.

Suscriși: Ioanu Vancia m. p. episcopulu de Gherla, Macedonu Popu m. p. prepositu capit. gr. c. in Gherla, Ioane Andercu m. p. canonicu arcidiaconu gr. cat. de Gherla, Stefanu Biltiu m. p. canonicu scolast. gr. cat. alu Gherlei, Michaelu Sierbanu m. p. canonicu cancelariu gr. cat. in Gherla, Ioane Sodoru m. p. canonicu praeb. in Gherla, Gabrielu Manu de Boerfalva m. p. jude supr. alu comitatului Solnocu int., Ioane Cucu m. p. asesoru de sedria si poss. in Solona, Ioanu Filipescu m. p. c. r. mag. proc. si propr. in Desiu, Iosifu Crisianu m. p. propr. si not. de sedria, Andreiu de Francu m. p. not. sedriale si propr. in Buzasiu, Alesiu Bogdanu m. p. posesoru in Cazdriora, Samsonu Martianu m. p. posesoru in Mithiu, Petru Muresianu m. p. cancelistu si propr. in Sire-

aga, Stefanu Galeanu m. p. poss. in Desacna, Ioanu Barbu. m. p. cancelistu, Daniele Lic'a m. p. v.-fisc. si poss. in Sanguorgiu, Iosifu de Lemeni m. p. protofiscalu si propr., Clemente de Hosu m. p. asesoru si propr. in Soosmezö, Petru Auca m. p. v.-comite si propr., Ioane Muresianu m. p. propr. in Mintiu si Gherla, Iacobu Secseanu m. p. cancelistu si propr. in SZ.-Ujfalu, Petru Bosca m. p. cancelistu si propr. in Bathiu, Michaelu Zavoianu m. p. propr. in Ragbai Galatiu, Simeonu Bocsia m. p. propr. in Losardu, Alimpiu Barboloviciu m. p. protop. Giulei, Michaelu Ivascu m. p. profesor de teologia, Victore Mihali de Apia m. p. Dr. si profes. de teologia, Eusebiu Cartie m. p. prof. de ss. teologia, Nicolau Moldovanu de St. Ujfalu m. p. arcivariu diecesanu, Gregoriu Muresianu m. p. protopopu de Semergita, Ioanu P. Popu m. p. protopopulu Ciceu Criseului, Samuelu Cupai m. p. parocu gr. orient., Ambrosie Popu m. p. preotu in Sergesiu, Ioane Colcearu m. p. v.-prot. si profesor, Andreiu Antoniu m. p. protopopu gr. cat., Lazaru Huza m. p. not. consistoriale, Michaelu Bohatielu m. p. jude prim. si propt., Michaelu Ciacoiu m. p. propr. in Doboca, Simeonu Tiple m. p. cancelistu si propt. in Elena, Augustu Muntanu de Füzés m. p. v.-fiscalu si propr. in Sotolecu, Vajdabáza si Nicola, Georgiu Popu Fogarasiianulu m. p. notariu sedriale si propriet. in Fogarasiu, Aloisu Popu m. p. asesoru, Elie Bercianu m. p. proprietariu (44).

ROMANIA.

Cuventarea dlui J Bratianu rostita in Camer'a Romaniei la 24 martiu, 5 aprile, respunsu la vorbirea dlui Codrescu.

D-loru onor. d. Codrescu a inceputu sê dica, cã scie, cã prin infacișarea proiectului d-lui, asiè cum a fostu inchipuitu, cu tote acele mesuri, are sê si atraga tote calumniile, cã o se revolte lumea contra d-lui; in adoveru e forte eroicu candu cine-va si iè curagiului se face ce-va, avendu convingerea, cã o se atraga asupra-si blastemele lumii intregi, daru nu e eroicu, nu e curagiu, candu face unu lucru, in urm'a caruia scie, cã va atraga acele blasteme asupra natiunei sale, (aplause). Asiu fi intielesu eroismulu dnmelor dac'aru fi facutu astufelu in cãtu ace'a revolte sê nu fie de cãtu contra d-loru, d'aru fi scrisu prin jurnale, prin brosiuri, si ori cum altu-felu, èr nu prin unu proiectu de lege, unde se fia supscrisu si presidiintele Camerei facundu astufelu solidarua Camer'a si chiaru natiunea (aplause.)

Amu primitu epistole, d-loru, nu de la adversarii ci de la amicii nostri, de la acei straini, care au luptatu pentru caus'a Romana si eu mai multa desinteresare chiaru de cãtu multi Romani, aceia ne scriu in tote d'ilele, cã dispositiunile acestea sunt in contra intereselor nostre natiunale, c'acoste mesuri nu se potu justificã suptu nici unu punctu de vedere. D. Codrescu ne a facutu descriptiunea unoru populatiuni, care corupte de israeliti a ajunsu intr'o stare vrednica de plansu. D. Codrescu n'avea nevoia sê ne aduca marturisirea, care negresitu e d'o mare autoritate, a onor. d. Cogalnicianu, fiindu cã si eu amu caltoritu si amu strabatutu Romani'a si amu vedutu tote acele rele, si-am luat mesuri, inainte de a vedè unu singuru protestu d'in partea d-lui Codrescu sèu a altor'a. Candu am inceputu eu a luà mesuri, pucini d'in acei eroi de adi se interesasera macaru de a cunosce acele nevoie: pucini simtiseru, pucini se facusera martirii acoloru nevoi, si multi pote au splotatu cestiunea dar putini au facutu sacrificii (aplause) pentru acele nevoi. Eu anulu trecut in faci'a protestãrilor contra celor ce anu amu facutu. . . (O voce d'in drepta. Nimicu!)

N'amu facutu nimicu, fiindu c'ati luat ce'nevoie, si v'ati servitu cu dinsa ca de o arma politica; n'ati fostu impinsi de sentimentalu acel'a de a tamadui unu reu, ci de alte cugetãri.

D. Codrescu v'a spusu, cã cestiunea acèsta nu esta d'in acelea cari se potu tamadui intr'o singura dî. In adeveru o rana care o sufera o natiune de secli nu se pote vindecã intr'o dî. D. Codrescu a dîsu pe urma, cã trebe sê cugetãtu multu. Ei bine, de ce ore d-lui si a imiciu d-sale, carii au vedutu cã trebe multa gandire, a venitu se surprinda Camer'a cu acelu proiectu si nu ne-a chiamatu si pre noi sê ne consultãtu cu totii, sê ne gandimu impreuna. D-loru m'au acusat pe mine candu am cerutu discutiunea unui proiectu de urgentia, cã voiescu se surprinda Camer'a, si cu tote acestea eu nici o data n'amu adusu o cestiune in Camera, fãra a pune mai nainte pe toti deputatii in positiune de a o avè in mana si a o studia. De ce, d-loru, d-vostra cari strigati asta-di cu atãta focu, n'ati venitu candu ati vedutu, cã eu ca ministru am datu doue trei circulare contra vagabondiloru si circulare basate pe legile tierii nostre, si ale tutoru tierelor. Si candati auditu protestãrile facute in strainatate in contra acelei mesuri, de ce dicu, nu ati venitu sê radicati glasulu si sê sustieneti guvernulu?

Ei bine, tocmai pentru cã sciti cã, cestiunea este asiè de delicata, trebuiã s'aveti recursu la luminile tuturor èr nu se veniti cu idei exagerate, si sê diceti inca c'ati voitu sê isbiti, s'atingeti simtiemintele amortite ale natiunii s'ale guvernului? De ce sê nu credeti, cã si natiunea, si guvernulu simte acele nevoi ca si d-vostra? Ore numai d-vostra sciti, cã daca ne am lasã napaditi de vagabondi, am suferi, am fi reu? (D. Georgiu. Platonicu suferiti.)

D-loru, mi se pare cã tocmai onor. d. Codrescu care a vorbitu pentru prim'a ora asta-di in cestiunea evreiloru, a fostu platonicu atinsu pana acum. Eu inse sciti, cã chiaru d'in caus'a cestiunei evreiloru am fostu silitu se me retragu de la guvernulu.

Daca propuatorii erau mai moderati si nu se lasã a se tari de tinereti'a d-loru, daca ar fi fostu mai putienu pasionati, eramu pote sê fimu in parte vindecati pan'acum de aceste plage. Dar in locu de a se moderã, d-loru indata ce am isbitu de a mai liniasi acelu vuetu d'in strainatate, vinu asta-di si radica Europa la noue protestatiuni si facu ca natiunea sê-si pierda tempulu.

Cãtu pentru cele ce d'ee d-nu Codrescu, cã au inceputu sê fia cetatiunii amenintati in districtulu Iasi, amenintati cetatiunii romani de cãtra israeliti, acest'a este o esageratiune, d'in cele mai triste. Cine pote crede, cã natiunea romana, va fi smerita de cãti-va straini ce se afla in tier'a ei? (sgomotu) ati dîsu, cã s'au insultatu unu cetatiianu la Iasi si cã de ce procurorulu n'a venitu sê-si face detori'a sa? Ce ar fi dîsu inse d-nu Georghiu, cu toti amicii d-lui daca procurorulu ar fi venitu se face procesu, candu vede in tote d'ilele, cã se insulta si deputatii si corpurile legiuitore si poterea esecutiva, candu vede cã unele jurnale mergu chiaru pe d'asupra nostra totororulu fãra cã sê fia cãtu de putinu marginite? Nati redicatu contra acestei licentie nici o data glasulu; d'in potriiva, si guvernulu atacutu si d'insulu cã-ci am voitu mai inainte de tote se obicinumu natiunea — chiaru sacrificandu amorulu nostru propriu — cu libertatea preseii; de aceea guvernulu n'a voitu sê face nici chiaru unu procesu de presa, si-acum veniti se diceti, cã fiindu cã unu ovreiu au dîsu unu evenimentu necuviinciosu unui romanu, de ce procurorulu n'au venitu sê face procesu? Dar de s'aru fi facutu unu asiè actu absurdu, d-v., singuri o credu pentru onorea d-v., ati fi protestatu.

S'a mai dîsu, cã e presiune d'in afara asupra ministeriului presiune asiè de mare, in cãtu pe mine mai cu deosebire m'a pusu in trist'a necesitate sê viu sê facu nu numai unu pasu inapoi, dar sê facu si o lasitate, fiindu cã ar fi o lasitate d'in parte-mi a atacã o lucrare pe care n'asiu crede-o in adeveru vatematorie Statulu Romanu. Dar onor. d-nu Codrescu, care m'a creditu capabilu d'a face o lasitate, trebuiã sê aiba perulu albu ca mine, trebuiã sê fi suferitu ami intregi in puscariile Europei, si pe urma se vina sê dica, cã sum capabilu de unu asemenea actu, (aplause). Nu, d-loru, n'a fostu infamia, n'a fostu lasitate. N'amu venitu suptu presiunea cutari'a sèu cutari'a poteri sê ve facu acest'a rogatiune. Asta-di nu se mai spendiara nimine, asta-di nu mai e curagiu a resiste poterei straine Am facutu-o cum vanu spusu, pentru cã sum ingrijatu de viitorulu tinerului nostru Statu, pentru cã asta-di chiaru Statele cele mai mari, cele mai mari, cele mai poterice, sunt legate cu societãtile globului umana, au o solidaritate intre dinsele si nu pote o natiune sê traiasca, fiindu reprobata de tota lumea, puindu-se afara d'in societatea umana. O natiune nu se ucide numai prin tunu si baioneta, dar si prin reprobatiunea generale, si eu ve de claru, cã nu voiu avè nici o data curagiulu sê espunu natiunea mea la reprobatiunea neamului omenescu intregu, (aplause.) Eu n'amu protestatu, dar am rogatu pe onor. d-ni propuatori sê si retraga proiectulu. N'amu dîsu nimicu altu; domnulu Codrescu e destulu de inteliginte ca sê gasesca argumente spre a me combate, fãra sê aiba trebuintia d'a pune in gur'a mea cuvinte pe cari nu le am dîsu. Eu amu dîsu, cã daca acele mesuri esagerate voru fi esecutate, chiaru sentimentele d-loru romanesci se voru revoltã. Cum dar au potutu d-nu Codrescu sê mi intorca cuvintele se dica ceia ce eu n'amu dîsu? D-lui scie, cã nici o data n'amu avutu convictiunea, cã sentimentele d-sale nu sunt romanesci. — Am rogatu, repetu pe onor. domni sê si retraga propunerea d-loru, si sê fia incredintati, cã natiunea romana nu e morta, e mai viua de cãtu totu d'auna, cã simte nevoile sale si cã e gat'a a luà dispositiuni energice pentru a le vindecã; dar natiunea n'are trebuintia de coups de canon. (Aplause).

Candu cu alta osasiune au venitu o petitiune, si fãra sê se discute prin o surprindere, ati facutu ca sê se inv.te guvernulu se aplice legea, amu protestatu atunci cã-ci n'am potutu se vorbescu. Èrã sê ve espunu, cã prin asemeni procederi me puneti in positiune d'a nu mai potè luà nici o mesura contra vagabundiloru; sunt o multime de regulamente cari au fortia de lege in dispositiunile lor si cari nu potu fi suspendate de cãtu prin unu votu alu Camerei, si fiindu cã nu poteamu sê le aplicu numai in parte, ati creditu cã aveti dreptu a ve plange, si de aci ati trasu conclusiunea, cã vanu pusu in positiune ori sê veniti ca o bomba, sèu natiunea are se cada suptu acèsta plaga a vagabundiloru; eu nu admitu acest'a dilema. O natiune de 5 milioane nu pote perì ucisa de câte-va mii de omeni. Ea are negresitu dreptulu sê stavilesca ori-ce rou, dar prin mesure intiepte si umane. De aceea amu dîsu, cã trebuiã sê veniti c'o lege bino cugetata, se veniti c'o lege potriivita, contra careia cei mai amici ai rabiniloru sê nu mai potã deschide gur'a. Dacea am cerutu ca sê ne punemu in aceea conditiune, care sê nu aiba altu caracteru de cãtu acelu alu unei mesuri economice, si atunci candu strainii voru mai dice ce-va, atunci vomu dice si noi ca Irland'a vomu dice ce-va mai multu, vomu dice ce a dîsu Polonia? Rogu dar inc'o data pe onorabili domni sê nu puna cestiunea astufelu cã-ci atunci va fi consideratu acelu proiectu de lege ca o arma politica; èr nu ca pornitu dintr'unu simtiementu natiunale!

Noutati Straine.

ANGLIA. Parlamentulu Angliei a avutu la 30 aprile una seditia de mare insemnatate, care a adusulu pre Disraeli in trist'a alternativa, ca sèu sê repasiesca de la guvernulu sèu sê desolve parlamentulu.

Siedintia s'a inceputu la 4 ore d.m. si a duratu pana demaneti'a la 3 ore, tempu de 11 ore; obieptulu pertractarei a fostu caus'a Irlandiei si resolutiunea lui Gladstone. Inainte d'a trece la ordinea dfilei s'au intemplantu unele incidente pre caracteristice, cari voim a le aminti cu cate-va cuvinte. Patru deputati nou alesi, de partia conservativa, au intratu in parlamentu unulu dupa altulu, ca se-si depuna juramentulu. — Acesti deputati noui fura salutati cu vivate sgomotose d'in partea conservativilor. Abia s'a restituitu liniscea, pe candu se scolă Reardon (dep. din Irlanda) si interpelă, intr'unu modu forte aspru, pre ministrulu de in terne: ore absolvi-se va fenianulu Berret, care s'a condamnatu la morte? Ministrulu dechiară interpelatiunea de necuviintiosa, deci nici nu va dà nici unu respunsu. Partia guvernamentala a aplaudatu cuventarea ministrului, opusetiunea a murmuratu. Iritatiunea si-a ajunsu culmea, candu col. Surtees a pofitu, ca se se dee cetire juramentului, ce au detoriu a depune mai nainte membrii catolici ai parlamentului. Partia opusetiunale s'a scolatu iritata si a protestatu in contra acestei insulte. Estu modu s'au pregatitu animele la discutarea momentosa, ce era se urmeze.

Trecuse media-nopte; in parlamentu domnia o femere si iritatiune, ce arare ori se pote observà in parlamentulu Angliei. Partia guvernului se temeà de viforulu, ce o amenintia; opusetiunea era iritata pana la sufletu de insultele contrariloru. Atunci luà cuventulu Gladstone si si-argumenta de nou resolutiunea cu o elocintia rara. — Cuventulu d'in urma a fostu alu lui Disraeli, care asta-data a respunsu in scurtu, si fara sarcasmu. Argumentulu principale alu lui a fostu si a ramasu, ca prin desfiintiarca bisericeii irlandese s'ar amenintia proprietatea, s'ar mari ur'a ce domnesce intre catolicii si protestantii d'in Irlanda, etc. — La 2 ore demaneti'a s'a pusu la votu prim'a resolutiune a lui Gladstone, in intiesulu carci-a „baserica de statu d'in Irlanda inceta de a mai esiste ca atare — cu privire la sustienerea toturoru intereseloru personali si a dreptului de proprietate individuala.“ Resolutiunea lui Gladstone fu primita cu 330 contra 265 voturi; va se dica una majoritate de 65 s'a dechiaratu contra guvernulu. Bucuri'a opusetiunei a fostu mare, intogma ca confusiunea partitei guvernamentale. S'a scolatu Disraeli si a propusu, ca se se amane siedintiele pana luni, Gladstone n'a fostu in contra propunerii; si asiè parlamentulu a primitu propunerea lui Disraeli fara contradicere.

RUSSIA. Mai este dfile se respandise faim'a prin diuarie, ca Rusii aru fi concentratu langa Prutu 40,000 ostasi. Acest'a scire de sensatiune, care se ivi mai antaiu prin foile d'in Parisu, pana acum nu s'a constatatu nici d'in o parte; corespundintiele de la frontariile rusesci, anume d'in cetatea Stary-Constantinow, deositulu principalu de arme pentru operatiunile militare in Podolia si Besarabia, nu sciunimica de ore care concentrare a trupeloru rusesci; sunt inse alte eveniminte de interesu politicu-militariu, cari se petrecu in Russia. Se dice aieca, ca garnisoneloru rusesci mai mice, cari pana acum erau imprastiate prin diverse cetati ale Podoliei, pre la mediulu lunei acestei-a au primitu ordi'a, se se concentreze in cetatea podola Kamieniec; altecum garnisoneloru acestei constau numai d'in 5—6000 de ostasi, infanteria si cavaleria. Lazaretulu celu mare pentru militari s'a si infintiatu in acea cetate; s'au straportatu medicamente, instrumente chirurgice si alte obiepte fabricate in Viena. Pentru obieptele acestea nu s'au platitu vama de importu la frontariile Rusiei, ci s'au legitimatu numai cu certificate edate de intendanteloru supremu alu armatei d'in Kamieniec.

GERMANIA. Cestiunea de adresa in parlamentulu vamale este una ocaziune favorabile pentru ca partidele se-si pota face socota despre poterile lor; cu atatu mai vertosu, pentru ca parlamentulu nu consista decatu d'in parti de cele mai diferite colori. Disput'a escata cu ocaziunea alegeriloru de la Wurtemberg'a a doveditu intr' adeveru, ca partidele parlamentului nu sunt numai partide dupa nume, ci partide, cari nutrescu ura un'a in contra altei-a, si cari se deosebescu forte un'a de alt'a atatu cu privire la scopurile, mediulocele, sentiemintele, catu si la trecutulu lor.

Intrebarea prima este: se se tramita ore, in genere, adresa la cuventulu de tron alu regelui Prusiei? Tramitarea adresei este sustienuta mai cu sema prin Metz, Bamberger, Bluntschli, credintiosi ai intruniri nationale (Nationalverein) de la mediadi, care a sustatu mai nainte; catra acesti-a se alatura liberalii nazionali, cari au si gatitu proiectulu de adresa.

De alta parte, adres'a se considera ca superflua: pentru ca ori cum ar fi compusa, ea n'ar potè de catu a produce una desbinare mai agera. Disput'a a supr'a adresei — asiè argumenteaza acesta partida —

ar' acitia numai partidele, ar rechiamà multu tempu, si nu ar' avè neci unu resultatu practic.

Amicii adresei voiescu, cu ori-ce pretiu, a-si esprime in adresa dorintia ca, estindendu-se sfer'a activitatii parlamentului vamale, unitatea economica se se strafirme catu mai curendu in unitate politica.

Daca tramitarea adresei se va decide in contra acestoru argumente, partia contraria are intentiunea de a propune una adresa, prin carea, alipindu-se catra institutiunile contractuali a le parlamentului vamale, nu va vatemà ci va impaciul elemintele de la media-di.

MUNTENEGRU. In tier'a acest'a inca se pune in lucrare o comedia constitutiunala, buna ora ca in Ungaria. Principele a conchiamatu o adunantia nationala, constatatoria numai d'in capitani districtuali, pre cum sunt in dict'a Ungariei deputatii cea mai mare parte oficianti. Constituant'a Muntenegrului a staturitu ormatoriele: 1) Principelu i-se aplaciedia o lista civila de 6000 galbeni; lefa de pana acum a principelului era necunoscuta, de signuru inse mai mica, de catu cea votata de constituant'a acest'a, pentru ca veniturile intregului principatu facu numai 20,000 taleri. 2) Cass'a statului se va administra pe viitoriu de o comisiune de trei membri d'in senatu, va se dica de unu triumviratu alu senatului. 3) Senatul va conduce administratiunea interna, politic'a esterna remane in sfer'a de aptivitate a principelului. 4) Senatul e respunsabilu adunantie nationale (care, pre cum veduramu mai susu, constà d'in oficianti, adeca d'in sierbitori de ai statului, si nu d'in reprezentantii poporului).

Turcii au concentratu la frontariile Muntenegrului o armata de 14,000 ostasi cu 50 tunuri, sapa sianturi si edifica fortaretie.

Varietati.

* * (Procesulu de asasinare intentatu in contra doierei Julia Ebergényi) (Diu'a dantaiu a portatarii finale. Atatu faptele produse in actulu de acusatune, catu si respunsurile inculpatei la interogatoriulu presiedintelui, au potutu convinge pe fia-care inca in siedintia acest'a, ca ne aflamu naintea abisului unei crime infioratorie, causata prin frivolitatea cea mai mare si prin cupiditatea nemarginita dupa titluri. Ca documente s'au prezentatu tribunalului corespundintia intro Chorinsky si Ebergényi, o multime de epistole, in cari Chorinsky numesce pe femeia sa: stervu de comediant, canalia infama, bestia, broasca puturoasa; se plange, ca „acest'a persona prostituta ne stà in cale“, incurageza pe iubita sa, „se facea totu ce e cu putintia, pentru ca se-i succeda intreprinderea,“ o adnoneza, „se lapede tote, si se fia precauta, ca se nu o prinda nime.“

Julia Ebergényi nega, ca aru fi comisu ea acea crima, si produce mai multe versiuni noue, cari nu stau nici intr'unu nesu causalu. Una data nega, alta data recunose, ca a fostu in München pe tempulu acelu-a, viresce inse vin'a pe o amica a ei, pe carea acum o numesce „barones'a Vay“, acum „Vicki Horváth“ si de la care sustiene, ca a primitu tote obieptele deliptului; dice, ca a caletoritu la München spre a impaca pe Matild'a cu barbatulu ei, seu pentru ca se scota de la ea documentele, cari se receru la despartirea judetiala. Se constateza, ca dupa arestarea Juliei Ebergényi facendu-se investigatiune in cartirulu ei s'au aflatu mai multe obiepte de ale contesei Chorinsky, intre acestea si epistolele contelui catra Ebergényi.

Diu'a a dou'a a pertratarii finale fu menita pentru ascultarea marturieloru; se produsera mai multe scrisori, cari in legatura cu cele de mai nainte descoperu fantan'a si pe autoriulu crimei de multu intentionate; se cetira protocoalele mediciloru judetiali despre obductiunea cadavrului si analis'a chemica.

In diua a trei'a a pertratarii finale se inchiaa producerea documinteloru pentru constatarea crimei. — Intre martori se afla si unu baronu Ludovicu Lopresti, care joca a rola curiosa in deslegarea nodului Ebergényicu, pe cum se esprimã respectivulu. Chorinsky lu-rugase, se-i „dee unu indroptariu, pentru ca se pota esoperà de la judetiu despartirea de femeia sa. Lopresti i-recomanda, se incepa cu unu „tractamentu“, la care nu se pote opune nici o femeia, si in fine se facea intrebuintiare de dreptulu disciplinariu alu barbatului, pentru ca apoi in presintia unoru martori se storca de la femeia marturisirea, ca matrimoniu „nu e consumatu.“

Diu'a a patra a pertratarii finale fu dedicata pedariloru procuratorului de statu si a aperatorului. Procuratorulu statului intr'o cuventare de doue ore mai aduna odata partile disiecte ale materialului procesualu; obiectivulu si fara patima produse unulu cate unulu d'intre multele argumente pentru demonstrarea culpei, si inchiaa cu propunerea: „Inaltulu tribunalu se dechiaru pe Julia Ebergényi vinovata, ca faptoru nemediatu alu crimei de asasinare si se o condamne la morte prin strengu.“

Aperatorulu Dr. Neuda lasandu la o parte intrebarea, ore vinovatu e clientulu seu seu ba, incercà a combate marturisirea inculpatei, ce a fostu depusu-o indata dupa arestare, pentru ca acea marturisire s'a revocatu mai nainte de a fi

suscrita de Iuli'a Ebergényi; aretà, ca pedeps'a de morte nu mai corespunde spiritului umanu alu tempulu nostru, intonã cercustarea, ca autoriulu crimei e contele Chorinsky, care prin amorulu seu pasionatu a sedusu pe femeia slaba, si a facutu d'in ea instrumentulu crimei.

Tribunalulu accepta argumentarea aperatorului si condamnã pe Iuli'a Ebergényi la inchisore grea de 20 ani, asprita cu arestu separatu de cate o septemana in fia-care anu, la perderea nobilitatii pe teritoriulu codicelului penalu asutriacu, si la restituirea speseloru procesuale.

* * (Honvedii.) Mai multi oficeri superiori de ai honvediloru supt conducerea „generalului“ Vetter voru merge ca deputatiune la Maiestatea sa, spre a-i multiami pentru biletulu de mana d'in urma, prin care se ordinezã pensunarea honvediloru d'in midilocele poporeloru statului austriacu.

* * (Contele Crivelli.) Representantele Austriei la curia d'in Roma a moritu lovitu de guta. Ca urmatoriulu lui se desemna baronulu Meysenburg.

* * (Imperates'a Carol'a), despre care de unu tempu incore nu se mai audi nimic'a, in decursulu lunei acestei-a la consultarea mediciloru va intreprinde o caletoria. Imperates'a se afla catu de bine, atatu corporalmente catu si spiritualmente; de repetite ori a esprimatu dorintia a cercetã castelulu Miramare. Despre intemplantile d'in Austria e tota-deun'a bine informata, si corespunde continuu cu mai multi membri ai familiei imperatesci d'in Austria.

* * (Diu Dr. Ratiu), caletorindu de la Pest'a catra casa, in trecerea sa priu Oradea mare, fu salutatu de intreg'a tenerime romana de la academi'a reg. de acolo. La bineventarile tenerimii dlu dr. Ratiu respunde, ca deca tota tenerimea romana e inspirata totu de acelu-a-sizelu pentru interesulu patriei romane si alu natiunii, de care zelu fu ferice a se convinge in caletoria sa de doue septemane, atunci invingerea nostra e sigura, ca-ci lupt'a e drepta. — Tenerimea entusiasmata de insufletitoriele cuvinte ale stimatulu ospe, si-luà remasu bunu de la d'insulu, ducendu en sine cele mai dulci suveniri de diu'a acesta.

* * (Productiunea de tabacu in Austria in a. 1867). Fabriceloru de tabacu si sugari d'in Austria, la numeru 22, au produsu in a. 1867 urmatoriele fabricate: 853,283,707 sugari, 4,266,400 puncti de tabacu finu 41,717,600 puncti de tabacu ordinaru, 1,404,573 puncti altu soi de tabacu. — D'in acesta cantitate se repartiescu pre Transilvania: 715,517,457 sugari, 2,159,800 puncti de tabacu finu, 26,115,700 puncti de tabacu ordinaru, 1,243,450 puncti altu soi de tabacu.

Sciri electrice.

Londonu, 6 maiu. In siedintia de eri a casei de diosu Disraeli a dechiaratu, ca consiliulu lui privitoriu la desolvarea parlamentului s'a referitu numai la cestiunea bisericeii irice. Daca s'aru ivi alta greutati, ministeriulu va trebui se cera de nou decisiunea reginci.

Madridu, 5 maiu, Camer'a a primitu cu 94 de voturi contra 27 o lege, care imputernicesce pre guvernulu a emite obligatiuni pentru ajutorarea caliloru ferate. Guvernulu va impartii obligatiunile aceste-a dupa necesitate.

Florentia, 8 maiu. Clironomulu Prusiei va rentorce la Berolinu in 8 l. c.

Fiindu ca trasurele calii ferate pre lineele inferioare catra Oradea-M. si Aradu pleca numai una data pre di, a nume demineti'a, si numai singuru trasur'a pre linea Pesta-Temisior'a pleca ser'a, am schimbatu datulu esrei diurnalului nostru asiè precum se vede in frunte. De altmintrea tota schimbarea este numai in datu, punendu-se diu'a aparintiei. Red.

(3-3)

Publicatiune.

In urm'a legii votate de corpurile legiuitorie d'in Romania pentru infintiarea de drumuri judetiene si vecinale in tote judetiile, fiindu necesitate de 30 ingineri geometri, cari se fia insarcinati cu constructiunea unoru asemenea drumuri, se publica spre scintia toturoru acelor'a, cari aru voi a se angaja in asemenea calitate, de a se presnta la Ministeriulu Lucrarilor publice in Bucuresci in terminu de trei lune de astadi spre a fi numiti in acele posturi.

Conditiiunile de admisibilitate sunt:

1-a. A fi de nationalitate Romanu.

2-a. A proba ca a absolvitu cu successu cursurile vre-unui scole speciali de ingineria si ca a practicatu aceea specialitate seu ca a functiunatu ca oficieru de geniu in vre-o armata.

3-a. Retributiunea ce li se va accorda este de 300 franci efectivivi pre luna afara de cheltuieloru de tansportu. Ministru P. Donici.

Bucuresci 28/9. apr. 1868.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.